

HAMZA HAMAMCI'NIN KELİME DÜNYASI

Mudhafar KHORSHEID*

Özet

Hamza Hamamcı, son dönem Irak Türkmen edebiyatının önde gelen isimlerindedir. Irak'ta yayımlanan Yurt Gazetesi, yayın hayatının sonuna kadar çeşitli Türkmen yazarlarına ait beş yüzün üstünde hikâye yayınlamıştır. Bunlar arasında tefrika halinde yayımlanan Hamamcı'nın uzun hikâyeleri ve romanları da bulunmaktadır. Meşhur romanlarından *Sırmalı Pabuç*, *Beyaz Horoz*, *Efsun* ve *Yorgun Kuta* gibi romanları Irak-Türkmen edebiyatında iz bırakmıştır.

Bu çalışmada Irak-Türkmen edebiyat tarihinde önemli bir yere sahip olan Hamza Hamamcı'nın romanları esas alınmıştır. Eserlerde kullanılan kelimelerin tür ve sıklığa bağlı hususiyetleri değerlendirilmiştir. Böylece yazarın sahip olduğu kelime dünyasının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca yazarın kullandığı deyimler, taklidî kelimeler ve özel isimler tespit edilerek bunların, yazarın duygu ve düşünce dünyasındaki yeri tahlil edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hamza Hamamcı, Irak-Türkmen edebiyatı, üslup, kelime dünyası, kelime sıklığı.

HAMZA HAMAMCI'S WORLD OF WORDS**Abstract**

Hamza Hamamcı is one of the leading names in the recent Iraqi Turkmen literature. He has published more than five hundred stories of Turkmen writers from the beginning to the end of his publication period in Yurt Gazetesi (Yurt Newspaper). Those publications includes the long tale and novels about Hamamcı. From his Famous Novels *Sırmalı Pabuç*, *Beyaz Horoz*, *Efsun* and *Yorgun Kuta* that left a great mark in the Turkmen literature.

In this study, our discussion is based on Hamza Hamamcı novel as one of the important work of art in the history of Iraq-Turkmen literature history. Our study will evaluate the work has been use and its structure. Thus, it is aimed to determine the types of words that the author has. In addition to, analyzes of idioms, imitation words and proper nouns, Emotions and thoughts.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili,
(muzafferkasapoglu111@gmail.com)

Key Words: Hamza Hamamcı, Iraq-Turkmen literature, style, world of words, word frequency.

GİRİŞ

1970 yılında yayın hayatına başlayan Yurt Gazetesi, hikâyelerin olgunlaşması ve giderek kendi kimliğini kazanmasında etkin bir rol oynamıştır. Yurt Gazetesi, başlangıçtan yayın hayatının sonuna kadar, Türkmen yazarlarına ait beş yüzün üstünde hikâye yayımlamıştır.

Türk edebiyatının en eski kaynaklarından beslenen Irak-Türkmen edebiyatının uzun bir geçmişi vardır. Irak-Türkmen hikâye ve romanı edebiyat tarihçileri tarafından gerektiği gibi incelenmemiş, irdelenmemiş, değerlendirilmemiştir. Hep kısa cümlelerle geçiştirilmiş ve hatta zaman zaman geri kalmışlıkla suçlanmıştır. Uzun yıllar kendi dillerinde eğitim görmekten mahrum bırakılan Irak-Türkmenleri, varlıklarının bölünmez bir parçası olduğuna inandıkları kültür ve edebiyatlarını, göz bebekleri gibi koruyarak bugüne kadar getirmişlerdir. Bunun bir sonucu olarak da hikâye ve roman türlerine gereken özeni göstermişlerdir.

Bu çalışma Irak-Türkmen edebiyatı tarihinde önemli eserlerden kabul edilen, Hamza Hamamcı'nın eserlerini dil ve üslup hususiyetlerini meydana çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır. Ülkemizde yazarın eserleriyle ilgili bilimsel hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle, yapacağımız bu çalışma hem yazar için, hem de Irak-Türkmen edebiyatı için faydalı bir çalışma olacaktır.

1. HAMZA HAMAMCI

Hamza Hamamcı 1944'te Kerkük'ün Begler Mahallesi'nde dünyaya gelmiştir. Babası memur, annesi ev hanımıdır. Kendisinin altı kardeşi bulunmaktadır. İlkokulunu Faysaliye Okulu'nda okumuş, ortaokulu ise Merkeziye Okulu'nda okumuş. Liseyi tamamlamadan terk etmek zorunda kalınca, geçimini sağlamak için serbest işlerde çalışmaya başlamıştır. 1973 yılında evlenen Hamza Hamamcı üç çocuk babasıdır. Kültür ve edebiyat alanına Yurt gazetesiyle adım atan, yazar bir süre sonra Kerkük Elektrik Dairesi'nde çalışmıştır. Hamza Hamamcı, edebiyatın birçok türünde öykü, roman, şiir ve düz yazı gibi birçok türünde varlık göstermiştir. Kendisi Irak Türkmen Edebiyatında çağdaş romancılığın temelini atanların başında gelir. Türkçe ve İngilizceyi tek başına öğrenmiştir.

Türkmeneli Dergisinde yazılar yazmakla yetinmeyen yazar, derginin düzeltme işlerindeki çalışmalarını hâlâ sürdürmektedir. Çok iyi derecede Türkçe ve İngilizce bilmektedir. (Küzeci,2007:246-247)

Hamza Hamamcı'nın birçok eseri Yurt Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Bunlar *Horozcular, Sarhoşlar Sarhoşu, Hamam Feriştesi, Cennet Öksüzleri, Yitik, Kedi, Bizim Kale, Hep O Nergis Kokusu, Gece, Kahveciler Kahvesi, Umud Gibi Bir Şey, Sırmalı Pabuç, Beyaz Horoz, Usta Kerem'in Rüyası, Altı Öykücük, Dört Öykücük, Efsun, İki Öykü, Karantina, Yorgun Kuta*. Adı geçen eserler 1973-1992 yılları arasında yazılmıştır. (Hamamcı, 1973-1992)

Hamza Hamamcı'nın edebiyata olan yakınlığı ile düz yazıları, roman ve öyküleri okuyucular ve edebiyat severler tarafından beğeniyle karşılanmıştır.

Soyutçuluk akımıyla toplumculuk akımını bir arada benimseyen Hamza Hamamcı toplumun özlem, sevinç ve ideallerini şiirlerinde işlemeye başlar. Bu yüzden kullandığı sözcükler birbiriyle ara sıra ilgi kurmadan satırların arasında yerini alarak şiirleri beklenen amaçtan uzaklaştırır.

Hamamcı, sözcüklerden güç alarak sözcüklerde kaybettiğini aramaktadır. Bu sözcüklerin şiirde hangi rolü oynadığını ve hangi anlamları taşıdığını ısrarla göstermekten çekinmez. (Sarıkahye, 1978:58)

Irak-Türkmen edebiyatında büyük yankı uyandırmış olan Hamza Hamamcı'nın romanları kahvehanelerde, ayaküstü sohbetlerde, edebî eleştiri ortamlarında edebiyatçılar veya edebiyatla ilgilenen şahıslar tarafından uzun uzun konuşulup tartışılmıştır.

Irak-Türkmen edebiyatının ilk hikâyesi olarak kabul edilen 'Gün Işığı' isimli eser, Kerküklü yazar Mahmut Nedim tarafından yazılmıştır. Irak-Türkmen edebiyatında ilk roman ise Osmanlı devrinin son yıllarına rastlayan bir tarihte yazılmıştır. *Kadın Kalbi* adını taşıyan romanı 1915 yılında Musullu bir gazeteci ve yazar olan Hayrettin Farukî yazmıştır. Bu roman yazarın on beş yaşındayken yazmış olduğu ilk eserdir. Ancak zamanında yayınlanmamıştır. Yazarın vefatından sonra Bağdat Müzesi, Milli El Yazmaları Eserleri Merkezi'ne verilmiştir. Son zamanlarda ele geçirilmiş ve bir inceleme ile birlikte, tam metni Latin harflerine aktarılarak edebiyat dünyasına sunulmuştur. 5151 sayfadan oluşan roman, zamanının tanınan edebiyatçıları tarafından takdir ile karşılanmış ve eşsiz bir eser olarak nitelendirilmiştir.

Osmanlı döneminde Irak'ta çıkarılan dergi ve gazetelerde yayımlanan hikâye ve romanlar hakkında bu güne kadar ciddi bir inceleme yapılmamıştır.

Çünkü bu dergi ve gazetelerin birçoğu, günümüze kadar ulaşamamış ya da ancak parmakla sayılabilecek kadar nüsha, dağınık biçimde bulunabilmiştir.

Bir Ocak Irak-Türkmen Kültür Merkezi, Hamza Hamamcı'nın birkaç romanını yayımlamıştır. Fakat romanları ve hikâyeleri hakkında yazılanlar yeterli sayılmaz. Romanındaki karakterler Dayıkanber, Gürcü ve Behye Natır iyice irdelendiğinde bir Türkmen insanının, özellikle erkeğinin, Aziz Kadir Samancı'nın belirttiği gibi, kendiliğinden seçmiş bir karakter olduğu görülebilir.

Hamza Hamamcı Türk diline muazzam hâkimiyeti neticesinde şekillendirdiği maceracı Dayıkanber karakteri ile bizleri Necip Mahfuz'un 'Midak Sokağı' romanındaki Külhancı Zıyta karakterinden başlayarak Cengiz Aytmatov'un Elveda Gülsarı romanındaki sevgilisine bir türlü kavuşamayan Tanabay'dan Markiz'in izole edilmiş Albayı'na kadar uzanan uzun bir yolculuğa götürmektedir. Böylelikle Irak-Türkmen dil ve edebiyat hayatına büyük katkıları olan Yurt Gazetesi'nin, bu eserlerin yayınlanmasında isabetli kararlar aldığı görülmüştür. (Mahfuz, 1988:11-13)

2. HAMZA HAMAMCI'NIN KELİME DÜNYASI

2.1. Kelime Türleri ve Sıklıkları

Hamza Hamamcı'nın eserlerinde toplam 16,752 kelime kullanılmıştır. Bu kelimelerden 3980'i isim soylu kelime, 682'i fiil, 1210'u sıfat, 448'i zarf, 304'ü zamir ve 516'ı edat soylu kelimelerden oluşmaktadır.

2.1.1. İsimler

İsimler, canlı-cansız varlıkları veya kavramları karşılayan sözcüklerdir. Hamza Hamamcı romanlarında tür olarak en fazla isimle kullanmıştır. Hamza Hamamcı'nın eserlerinde kullanılan isim sayısı 3980'dir. Çeşit olarak değerlendirildiğinde sıklık bakımından ilk sıralarda isimlerin geldiği görülmektedir.

Yazarın eserlerindeki sıklığı yüksek isimlerden bir kısmı şu şekildedir: 'el' (76 defa), 'horoz' (63 defa), 'hamam' (44 defa), 'ayak' (40 defa), 'çocuk' (35 defa), 'gün' (32 defa), 'kız' (26), 'insan' (24 defa), 'göz' (23 defa), 'şey' (20 defa), 'dünya' (19 defa), 'yer' (18 defa), 'mahalle' (17 defa), 'pabuç' (17 defa), 'yüz' (11 defa), 'saat' (10 defa), 'kapı' (8 defa), 'vakit' (8 defa), 'para' (7 defa), 'çay' (4 defa).

Daha önce yapılan dil ve üslup çalışmalarında sıklığı en yüksek kelimenin çoğunlukla göz olduğu bilinmektedir. Bunun dışında söz konusu çalışmalarda sıklığı fazla olan bazı kelimeler *kişi, kız, yol, ot, gün, su, gönül, gök* şeklindedir. (Özbay 1994: 178-182; Kasapoğlu Çengel 2000: 202-204; Yelok 2007: 301-312; Karakılıç Akı 2015: 68-69). Bu çalışmaların birçoğu şiir üzerinde yapılmıştır. Hamza Hamamcı'nın kullandığı kelimeler arasında sıklığı en yüksek olanın *el* kelimesinin olduğu görülmektedir.

2.1.2. Sıfatlar

Romanlarda üslubu en fazla etkileyen genellikle niteleme ve belirtme sıfatlarıdır. Romanlarda tespit edilen sıfat sayısı 1210'dur.

Daha önce yapılmış olan dil ve üslup çalışmalarında da *bir* kelimesi, sıklığı en yüksek kelime veya sıklık bakımından ilk sıralarda yer alan sıfatlar arasındadır. (Kara 1997: 224; Kasapoğlu Çengel 2000: 209; Yelok 2007: 314-315; Karakılıç Akı 2015: 70). *Bir* kelimesi Türkçede hem konuşma dili hem de edebi dilde sıklığı yüksek kelimeler arasında yer almaktadır. (Göz 2003: 312).

Sıklığı yüksek olan sıfatlardan bazıları şunlardır: 'bir' (545 defa), 'bu' (91 defa), 'öyle' (60 defa), 'beyaz' (58 defa), 'her' (57 defa), 'bütün' (37 defa), 'iyi' (36 defa), 'iki' (35 defa), 'güzel' (34 defa), 'biraz' (25 defa), 'şu' (25), 'çok' (23 defa), 'çok' (23 defa), 'yalnız' (22 defa), 'büyük' (20 defa), 'böyle' (20 defa), 'başka'(15 defa), 'kırmızı' (12 defa), 'ne kadar' (9 defa), 'hangi' (7 defa), 'türlü' (7 defa), 'şöyle' (4 defa), 'yirmi' (3 defa), 'kaç' (2 defa), 'ihtiyar' (2 defa), 'otuz' (2 defa) gibi sıfatlar kullanmıştır.

2.1.3. Zamirler

Zamirler nesnelere temsil veya işaret yoluyla karşılayan kelimelerdir. Nesnelere gerçek karşılığı olmamakla birlikte gerekince ifade edebilirler. (Ergin, 2013:262).

Hamamcı, eserlerinde toplam olarak 304 zamir kullanmakla birlikte, bunlar arasında en fazla şahıs zamirlerini tercih etmiştir. Şahıs zamirlerinden en fazla 'o' zamirini kullanır (71 defa). Üçüncü teklik şahıs zamiridir.

Sıklığı yüksek olan zamirlerden bazıları şunlardır: 'o' (71 defa), 'sen' (46 defa), 'Ben' (18 defa), bunların dışında 'sana' (21 defa), 'kendi' (18 defa), 'onu' (17 defa), 'bizim' (17 defa), 'bana' (13 defa), 'beni' (12 defa), 'benim' (11 defa), 'senin' (9 defa), 'onun' (7 defa), 'kendine' (7 defa), 'benden' (2

defa), ‘kendisi’ (2 defa), ‘kendim’ (2 defa), ‘senden’ (2 defa) gibi şahıs zamirlerinin çekimli şekillerini kullanmıştır.

Yazarın kullandığı şahıs zamirlerinin sıklık sıralaması ise şu şekildedir: ‘o’ (71 defa), ‘sen’ (46 defa), ‘ben’ (18 defa), ‘kendi’ (18 defa), ‘onlar’ (4 defa).

Metinlerde kullanılan diğer zamirlerden bir kısmı şunlardır: ‘biri’ (9 defa), ‘hepsi’ (5 defa), ‘bunlar’ (5 defa), ‘hiçbir’ (5 defa), ‘kim’ (4 defa), ‘her biri’ (1 defa).

2.1.4. Zarflar

Fiillerin fiilimsilerin sıfatların ya da kendisi gibi zarf olan sözcüklerin anlamlarını “yer-yön, ölçü-miktar, durum, zaman ve soru” kavramlarıyla açıklayan sözcüklerdir.

Zarflar fiili çeşitli yönlerden niteleyerek anlatılan olaylara canlılık ve üsluba hareket kazandırır.

Romanlarda 448 zarf tespit edilmiştir. Yazarın en fazla kullandığı zarf ‘öyle’ dir (60defa).

‘öyle’ (60defa), ‘hiç’ (45 defa), ‘sonra’ (29 defa) ‘neden’ (27 defa), ‘hemen’ (26 defa), ‘biraz’ (25 defa), ‘çok’ (23 defa), ‘gece’ (23 defa), ‘böyle’ (20 defa), ‘nasıl’ (19 defa), ‘önce’ (19 defa), ‘yavaş’ (14 defa), ‘bu kadar’ (10 defa), ‘az’ (9 defa), ‘dışarı’ (9 defa), ‘bugün’ (9 defa), ‘yine’ (8 defa), ‘geri’ (8 defa), ‘bir gün’ (8 defa), ‘sabah’ (7 defa), ‘son’ (6 defa), ‘çabuk’ (5 defa), ‘ne zaman’ (5 defa), ‘kendi kendine’ (4 defa), ‘akşam’ (4 defa), ‘içeri’ (4 defa), ‘belki’ (3 defa), ‘aşağı’ (3 defa), ‘artık’ (3 defa), ‘nereye’ (3 defa), ‘şimdi’ (3 defa), ‘nerede’ (3 defa), ‘beraber’ (2 defa), ‘hızlı’ (2 defa), ‘gerçekten’ (1 defa).

Görüldüğü gibi zarflar içerisinde en fazla kullanılan ‘öyle’ ve ‘hiç’ zarflarıdır.

2.1.5. Edatlar

Edatlar birlikte kullanıldıkları kelimelerin, kelime gruplarının ve cümlelerin kullanışlarına ve ifade kabiliyetlerine yardım ederler. Cümleye karşılaştırma, denkleştirme, benzetme, sıralama, sorma gibi anlamlar katar. Bu bakımından edatlar da üslup üzerinde etkilidir. (Ergin, 1999:348-373)

Daha önce Türkiye’de yapılan dil ve üslup çalışmaları, daha çok şiir türü üzerinde yoğunlaşmıştır. (Özkan 1994; Özbay 1994; Kara 1997; Kasapoğlu Çengel 2000) Söz konusu çalışmalar incelendiğinde şairlerin kullandığı kelimelerin sıklık sıralamasının, hem kelimenin kendisi, hem de tür bakımından paralellik gösterdiği görülmektedir. Bu nedenle en fazla kullanılan kelimelerin, fiil veya zamir türü üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür.

İncelenen romanlarda toplam olarak 516 edat kullanmıştır. Sıklık bakımından en fazla kullanılan edatlar şunlardır. ‘de’ (88 defa), ‘gibi’ (76 defa), ‘öyle’ (32) defa ‘bile’ (31 defa), ‘ile’ (31 defa), ‘yok’ (31 defa), ‘için’ (30 defa), ‘ama’ (29 defa), ‘ya’ (22 defa), ‘içinde’ (19 defa), ‘diye’ (15 defa), ‘hem’ (15 defa), ‘arasında’ (13 defa), ‘işte’ (8 defa), ‘oldukça’ (8 defa), ‘sanki’ (7 defa), ‘eğer’ (5 defa), ‘artık’ (3 defa), ‘beri’ (3 defa), ‘göre’ (2 defa), ‘üzere’ (1 defa), ‘ancak’ (1 defa), ‘öyleyse’ (1 defa) gibi edatlar kullanmıştır.

2.1.6. Filler

Fiiller, varlıkların yaptığı işi, hareketi, oluşu çeşitli ekler alarak şahıs ve zamana bağlı olarak anlatan kelimedir. İncelenen metinlerde sadece cümlelerin yüklemi konumundaki fiiller değil, bu fiillerin mastar, sıfat-fiil, zarf-fiil ve çekimli şekilleri de fiil grubunda değerlendirilmiştir. Yazar romanlarında toplam 682 fiil kullanmıştır. Hamza Hamamcı’nın kullandığı tüm fiiller arasında ilk sırayı *bil-* fiili almaktadır.

Yazarın eserlerinde en sık kullandığı fiiller şu şekildedir. " bil-" (141 defa), " gel-" (127 defa), " gör-" (77) defa, "geç-" (63 defa), "çık-" (59 defa), "gir-" (36 defa), "git-" (35 defa), " başla-" (31 defa), " yürü-" (21 defa), " söyle-" (21 defa), " getir-" (16 defa), " konuş-" (15 defa), " otur-" (9 defa), " çarp-" (8 defa), " vur-" (7 defa), " aç-" (5 defa), " ol-" (5 defa), " durdur-" (4 defa), " etmek-" (2 defa).

2.1.7. Taklidi Kelimeler

Taklidi kelimeler, doğada bulunan canlı veya cansız varlıkların çıkardığı seslerden esinlenerek ve o sesleri taklit ederek ortaya çıkan kelimelere taklidi kelimeler denir.

İncelediğimiz eserlerde tespit edilen yansıma kelimeler şunlardır:

mız mız: "mırıldanmak"

Bizim o mız mız karıya bir çift yeni pabuç alsam,(Sırmalı Pabuç)

tir tir: "titreme"

(önce şaşırdı sonra sapsarı kesilerek tepeden turnağa tir tir titremeye başladı.(Sırmalı Pabuç)

fır fır: "dolanmak"

Beyaz Horoz'a yaklaştı, sonra yanaşarak, kırmızı ibikli başının etrafında fır fır dolanmaya başladı.(Beyaz Horoz)

fokur fokur: "kaynamak"

Elindeki kepçeyle piremiz üstünde fokur fokur kaynamakta olan bulguru karıştırmakla meşgul olan Gürcü, duymazlıktan gelerek karşılık vermedi.(Sırmalı Pabuç)

kıs kıs: "sessiz gülmek"

Hala, kıs kıs gülererek (Yorgun Kuta)

kır kır: "gülmek"

Bir ara başını sallayıp, kır kır güldü ensesini kaşadı kaşlarını çattı (Yorgun Kuta)

çatır çatır: "gümbür gümbür"

Yelpaze yelinin sıçrattığı kıvırcımlar çatır çatır dört bir yana dağılıyordu. (Sırmalı Pabuç)

2.2. Kelimelerin Sıklıkları

Hamza Hamamcı'nın eserlerinde toplam 16,752 kelimenin 369'u özel isim, 362'si Arapçadan Türkçeye geçen kelimeler, 28i ise Asurca dilden geçen kelimelerdir. Bu kelimeler arasında sadece semaver kelimesi Rusçadan dilimize geçen alınma kelimedir.

Hamza Hamamcı'nın incelenen eserlerinde, isimlerden sonra kelime sıklığı bakımından en fazla da/de bağlacının kullandığı görülmüştür. Eserleri incelendiğinde bazı yerlerde günlük konuşmalardan uzak durarak anlaşılması zor bir üslup tercih ettiği görülmektedir.

Hamamcı'nın eserlerinde kullandığı bir diğer kelime türü ise fiillerdir. Bunun dışında bağlama edatları da konuşmaya hareket katan unsurlar olarak kullanılmıştır. Romanlarda kullanılan sıklığı yüksek diğer bir kelime *bir*'dir. Bir kelimesinin bu kadar sık kullanılmasının sebebi, konuşma dilindeki kullanım sıklığına bağlanabilir. Romanlarda fiiller, edatlar ve zamirler dışında sıklığı yüksek diğer kelimeler zaman bildiren zarflardır. Bunlar konuşmaya canlılık katan sözcüklerdir. Kelimelere topluca bakıldığında, yazarın eserlerinde işlediği konulara uygun olarak gündelik yaşamda rastlanan tiplere ait kavramları sık kullandığı görülmüştür.

2.3. Deyimler

Deyimler belli bir kavramı, durumu veya olayı çoğunlukla gerçek anlamlarından sıyrılmış sözcüklerle ve ilgi çekici bir biçimde ifade etmek amacıyla kullanılan sözcük veya sözcük grubudur. (Aksoy,1988:37). Deyimler, bazen cümle halinde, bazen cümle olmadan, belirli kalıplar şeklinde hazır anlatım gücüdür.

İncelenen metinlerde tespit edilen deyimlerin Türkiye Türkçesindeki anlamları gösterilmiştir. Tespit edilen deyimlerden bazıları şunlardır.

göz kulak ol-: 'dikkat et-' (Yorgun Kuta)

yer yut-: ortalıktan kaybol- (Efsun)

şeytanın kuyruğunu bağla- (Yorgun Kuta)

2.4. Özel İsimler

Hamza Hamamcı romanlarında özel isim olarak çeşitli şahıs ve yer adları kullanmıştır. Eserlerinde kullanılan şahıs isimlerden bazıları Abı, Gürcü Natır, Kör Kala, Dayıkanber, Meral, Molla Mahmut, Behye Natır, Seyit Abdülcelil, Ali Paşa, Hasan Beg, Kral Faysal, Hacı Salih, Refik, Hilmi, Süha, Efsun, Allah verdi, Şine Bağvan, Hükü, Hala, Zennew, Hunnu'dur. Romanlarında kullanılan yer isimlerinden sıklığı en yüksek olanı 'Korya Pazarı'dır (7 defa).

SONUÇ

Irak-Türkmen öykücülüğüne 1973 yılında Yurt Gazetesinde yayımlanan 'Horozcular' adlı öyküsüyle emek vermeye başlayan Hamza Hamamcı'nın kendine özgü bir üslubu vardır. Yaşamlarından habersiz olunan insanların can damarlarından yakalayarak öykülerine başlayan Hamamcı, bu tabakayı yakından tanır. Bunun neticesinde hem yakın çevresini hem de bölge insanını en ince detaylarıyla, gelenek görenekleriyle ortaya çıkarır, yaşadığı çevreyi derin bir şekilde analiz ederek anlatır. Irak-Türkmen öykücülüğünde çevre ve mekân estetiğine Hamamcı kadar özen gösteren bir yazar görülmemiştir. Mekân ile insan arasında karşılıklı bir tutku bulunduğu, birinin diğerini bütünlediğine inanan Hamamcı bu konuda şöyle der: ' Neden Victor Hugo'ya bayılırım, çünkü mekân estetiğine çok baskın tutkusu var. İnsan mekânız olur mu? İnsanın özelliğine, güzelliğine mekânın özelliği, güzelliği katıldı mı, dev eserler ortaya çıkar. Kerkük'te vuku bulan bir hikâyeyi kaleme alırken Korya'yı, Şaturlu'yu, Musalla'yı, Ahmet Ağa'yı anmadan, anlatmadan olur mu? O halde yaşadığı mekanın etkisi olmaz mı insan üstüne!. (Kazancı, 2013:101).

Hamza Hamamcı'nın romanlarındaki dil ve üslup hususiyetlerini ortaya çıkarmayı amaçladığımız bu çalışmada elde edilen sonuçlar, şu şekildedir:

Irak-Türkmen edebiyatının önemli yazarlardan sayılan Hamza Hamamcı'nın romanlarında belirli ve sınırlı bilgiler bulunmaktadır. Bu çalışmada yazarın romanları detaylı bir şekilde incelenerek ortaya konulmuştur. Hamza Hamamcı ile ilgili gerek Irak'ta, gerekse de Türkiye'de kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma ile hem Hamamcı'nın

hayatı ve eserleri hakkında bilgiler verilmiş, hem de onun Irak-Türkmen edebiyatına dair katkıları gözler önüne serilmiştir.

Yazarın özel isimler dışında romanlarında kullandığı toplam kelime sayısı 16,752'dir.

Tür bakımından sınıflandırıldığında yazarın, en çok isim türünü kullandığı görülmüştür. Yazarın en fazla kullandığı isim *el* kelimesidir. Yazarın sık kullandığı kelime türlerinden biri de sıfatlardır. Sıfatlardan sıklığı en yüksek olanı *bir* kelimesidir. Yazarın sık kullandığı kelime türlerinden biri de fiillerdir. Bunlardan en fazla *bil-* fiilini kullanmıştır.

Yazarın sık kullandığı kelime türlerinden biri de zarflardır. Bunlardan en fazla kullanılan zarf 'öyle' dir (60defa).

Romanlarda özel isimler de kullanılmıştır. Bunlardan bazıları gerçek hayatta kullanılan isimlerdir. Bazıları da çeşitli ülke ve topluluklar adlarıdır. Hamza Hamamcı'nın romanlarının diline hareket katan ve üslubunu canlandırmak amacıyla yararlandığı unsurlardan biri de taklidi kelimelerdir.

Irak-Türkmen öykücülüğüne kimliğini kazandıran ve ön saflarda yer alan bir yazar olarak tanınan Hamza Hamamcı gördüğü ilgi ile itibarı fazlasıyla hak etmektedir. Bu çalışma Hamamcı'ya ait olan eserleri Türkiye'de tanıtmak, onları geniş halk kitlelerinin kullanımına sunmak ve Irak-Türkmen halkının kültürüne katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

KAYNAKÇA

AKSAN, Doğan, (1995), Her Yönüyle Dil, TDK Yay. Ankara.

AKSOY, Ömer Asım, (1988), Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2, Deyimler Sözlüğü, İnkilâp Kitabevi, İstanbul.

ERGİN, Muharrem, (1999), Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yay. İstanbul.

ERGİN, Muharrem, (2013), Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yay. İstanbul.

GÖZ, İlyas, (2003), Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü, TDK yay. Ankara.

HAMAMCI, Hamza, (1987), Sırmalı Pabuç, Yurt Gazetesi, Sayı 849, Kerkük.

HAMAMCI, Hamza, (1989), Efsun, Yurt Gazetesi, sayı 945, Kerkük.

HAMAMCI, Hamza, (1992), Yorgun Kuta, Yurt Gazetesi, sayı 1098, Kerkük.

HAMAMCI, Hamza,(1987), Beyaz Horoz, Yurt Gazetesi, sayı 854, Kerkük.

KARA, Mehmet, (1997), Ata Atacanov'un Şiirleri I (Giriş-Metin-Aktarma), II(İnceleme-Gramer Dizini), TDK yay. Ankara.

KARAKILIÇ, AKI, Serap, (2015), "Aliasgar Kemal'in Kelime Dünyası", 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, Bahar Sayısı 10, sayfa 181-209. Ankara

KASAPOĞLU, ÇENGEL, Hülya, (2000), Abdurrahim Ötkür'ün Şiirleri I (İnceleme), II (Metin ve Aktarma), İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.

KAZANCI, Mehmet Ömer, (2013), Türkmen Öykücülüğü, Kültür Bakanlığı Yay. Bağdat.

KÜZECİ, Şemsettin, (2007), Kerkük Şairleri, II. Cilt. DGTYB. Yay. Ankara.

MAHFUZ, Necip, (2015), Midak Sokağı, 1988 Nobel Edebiyat Ödüllü Bir Roman, Kırmızı Kedi/ Çağdaş Klasikleri yay. Türkiye.

ÖZBAY, Hüseyin, (1994), Çolpan'm Şiirleri, Metin-Aktarma-İnceleme, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara.

ÖZKAN, Fatma, (1994), Abdullah Tukay'ın Şiirleri, İnceleme-Metin-Aktarma, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları. Ankara.

SARIKAHYE, Kasım Mehmet Tefik, (1978), Irak Türkmen Edebiyatı Tarihi 17 Temmuz (1968-1977) İnceleme ve Metinler, Hürriyet Yayınevi, Bağdat.

ÜSTÜNOVA, Kerime, (2000-2001), Dil İncelemelerinde Anlam Bağının Gereği, s.2.

YELOK, Veli Savaş, (2016), "Erkin Vâhidov'un Şiirleri Üzerine Dil ve Üslup Çalışması", Bengü Yay. İstanbul.

ZÜLFİKAR, Hamza, (1995), Türkçede Ses Yansımali Kelimeler, TDK yay. Ankara.